

Nr 88.

Av herr Nihlfors m. fl., om beredande av bättre förmånsrätt för medel, som tillhöra s. k. bundna pensionsstiftelser.

Under de senaste årtiondena har förståelsen för kravet på en tillfredsställande pensionering för anställda av alla kategorier ökat på ett glädjande sätt. Genom i regel överenskommelser på facklig väg har pensionering kunnat ordnas i allt större omfattning inom det enskilda näringslivet, speciellt för tjänstemännen men även ehuru tills vidare i liten skala för arbetare.

Den stora frågan om en allmän tjänstepensionering är för närvarande under utredning. Vi uttala den förhoppningen att förslag skall kunna snart framläggas, vilka giva möjlighet till en tillfredsställande lösning av detta för svenska folket så betydelsefulla problem. Man kan dock icke därför skjuta åt sidan de dagsaktuella svårigheter, som uppstått för de privatanställda när det gäller deras pensionsfråga. Såväl för dem, vilka äro försäkringsmässigt pensionerade, som för dem, vilka ha sin pensionering ordnad genom att deras arbetsgivare bildat pensionsstiftelse eller direkt fört utgifterna för pensioneringen på omkostnadskontot, har de senaste årens starka penningvärdeförsämring inneburit också en reell sänkning av pensionsnivån. Särskilt för äldre tjänstemän har det på grund av de stora kostnaderna ofta varit omöjligt att helt pensionsförsäkra de löneförhöjningar som utgjort kompensation för penningvärdets fall. En tendens synes också alltmer framträda att från företagens sida släppa den försäkringsmässiga pensioneringsformen och i stället lämna utfästelser om direktpensionering. Denna utveckling uppfattas icke av de anställda som ett framsteg. Frågan om formerna för pensioneringen måste dock i huvudsak lösas på facklig väg. Vad angår frågan om säkerheten för de anställda vid direkt pensionering bör särskilt framhållas att det är mycket angeläget att garantier finnas i största möjliga utsträckning, så att de medel som avsatts för pensionering också komma de anställda till godo. Som en konsekvens av den av oss omfattade åsikten att pension är att betrakta såsom intjänad lön måste man anse, att de för pensionsändamål avsatta medlen i verkligheten utgöra en del av de anställdas lön, som av arbetsgivaren innehållits i och för framtida pensionering. Utifrån detta betraktelsesätt måste man hävda att dessa medel vid eventuell konkurs böra betraktas som de anställdas prioriterade fordringar gentemot företagaren. Sådan förmånsrätt gäller enligt nuvarande lagstiftning endast i begränsad utsträckning.

Jämlikt handelsbalken 17 kap. 4 § äger pensionsstiftelse, som bildats enligt 1937 års lag om aktiebolags pensions- och personalstiftelser, samma

förmånsrätt som löntagare eller pensionstagare, dock ej för längre tid än ett år sammanlagt och ej heller för längre tid tillbaka än ett år innan konkursansökningen gjordes. Pensionsstiftelse enligt 1937 års lag brukar benämnas bunden. Den bildas efter beslut på bolagsstämma och skall registreras hos patent- och registreringsverket samt står under tillsyn av pensionsstyrelsen. Enligt lagen föreligger intet tvång för bolag, som bildar en pensionsstiftelse av här angivet slag, att till stiftelsen överföra kontanta medel, utan stiftelsens tillgångar kunna många gånger bestå endast i en fordran på bolaget, som använder medlen i sin rörelse. Om då bolaget går i konkurs, har stiftelsen att på vanligt sätt bevaka sin fordran.

Andra än enligt 1937 års lag bildade pensionsstiftelser äro så kallade fria pensionsstiftelser. Dessa ha emellertid icke alls någon förmånsrätt som bundna pensionsstiftelser. Denna skillnad skapar än större otrygghet för anställda som erhållit utfästelser om pensionering genom fria pensionsstiftelser, speciellt i en sämre konjunktur.

Ur de anställdas trygghetssynpunkt är det därför av synnerligen stor vikt, att de belopp, som innestå i stiftelserna, erhålla bättre förmånsrätt än vad som härom finnes stadgat i handelsbalken 17 kap. 11 §.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning i syfte att skapa större trygghet åt de anställda genom beredande av bättre förmånsrätt för medel, som tillhöra s. k. bundna pensionsstiftelser, än vad bestämmelserna i handelsbalken kap. 17 § 11 medger, och genom åstadkommande av likställighet mellan fria och bundna pensionsstiftelser i vad avser förmånsrätten enligt 4 § nämnda kapitel handelsbalken.

Stockholm den 21 januari 1953.

Folke Nihlfors.

Brita Elmén.

Henning Gustafsson.

Ture Königson.

Eric Nelander.

Gerda Höjer.
